

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.da@regeringskansliet.se

Svar på remiss av SOU 2024:51 En mer rättssäker och effektiv domstolsprocess

Tingsrätten har granskat betänkandet utifrån de intressen tingsrätten har att beakta. Tingsrätten tillstyrker förslagen med följande synpunkter.

Sekretess för uppgifter i förundersökningsprotokoll

Tingsrätten delar utredningens bedömning att en förlängd sekretess för förundersökningsprotokoll kan bidra till att stärka rättssäkerheten och motverka att enskilda påverkas i rättsprocessen.

Tingsrätten anser liksom utredningen att sekretess ska gälla för samtliga uppgifter i förundersökningsprotokollet. En annan ordning skulle medföra att arbetet med sekretessprövningar av förundersökningsprotokoll skulle bli avsevärt mer arbetskrävande för domstolarna. I detta avseende gör sig i princip samma invändningar gällande som framfördes av Domstolsverket i det tidigare lagstiftningsärendet om utökad sekretess för målsäganden och vittnen.

Tingsrätten ser dock en risk att den valda lagregleringen med ett omvänt skaderekvisit kan leda till en rättstillämpning där en sekretessprövning kommer att krävas för varje enskild uppgift i förundersökningsprotokollet. Tingsrätten anser därför att sekretessbestämmelsens utformning bör övervägas ytterligare så att motsvarande sekretesskydd som under förundersökningen kvarstår till dess målet har avgjorts i första instans.

Tingsrätten noterar även att vissa av de problem och risker som enligt utredningen är kopplade till att uppgifter ur en förundersökning blir offentliga inte upphör genom att tidpunkten för offentliggörandet senareläggs.

Tingsrätten beklagar att utredningen avfärdar alternativet att i stället för den föreslagna sekretessregleringen avskaffa ordningen att hela förundersökningsprotokollet ges in till tingsrätten när åtal väcks. Tingsrätten anser att det finns skäl att ytterligare överväga om det inte är mer ändamålsenligt att endast den bevisning som åberopas i målet ges in. En sådan ordning skulle innebära att endast relevant bevismaterial hanteras i domstolsprocessen samtidigt som spridningen av potentiellt integritetskänsliga uppgifter skulle minska.

I anslutning till förslaget om utökad sekretess för uppgifter i förundersökningsprotokoll vill tingsrätten lyfta den närliggande frågan om sekretess för ljud- och bildupptagningar av förhör. I dagsläget gäller

sekretess för uppgift i bild som ingår i en ljud- och bildupptagning av ett förhör som hållits i en domstol eller nämnd, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den hörde lider men. Att sekretessen endast gäller bildupptagningen, och inte ljudupptagningen, har medfört att det kommit att bli mer regel än undantag att ljudupptagningar av förhör i domstol i uppmärksammade mål begärs ut och publiceras på internet. Då även detta medför en integritetskränkning för förhörspersoner och kan avhålla dem från att vilja delta i rättsprocessen kan det finnas skäl att överväga en ändring av den nuvarande regleringen så att även ljudupptagningar av förhör i brottmål omfattas av sekretess.

Tidiga förhör och vittnesattester

Tingsrätten är positiv till att förhör under förundersökningen i större utsträckning ska dokumenteras genom en ljud- och bildupptagning. Sådana ljud- och bildupptagningar kan bidra till en bättre rättsprocess. Eftersom hänvisningar till uppgifter som förhörspersoner lämnat i förhör under förundersökningen är mycket vanligt förekommande – inte minst i det stora antal mål som avgörs i den tilltalades utvaro – är det angeläget att underlaget för domstolens prövning är så rättvisande som möjligt.

När det gäller tillåtandet av s.k. vittnesattester i brottmål delar tingsrätten utredningens slutsats att vittnesattester i större utsträckning bör kunna tillåtas. Tingsrätten konstaterar samtidigt att behovet av vittnesattester kan antas bli mindre om förhör under förundersökningen i större utsträckning dokumenteras genom en ljud- och bildupptagning.

Kronvittnen

Tingsrätten delar utredningens slutsats att det inte är möjligt att införa en reglering som innebär att åklagaren ges befogenhet att binda domstolen i fråga om strafflindring samtidigt som domstolen ska tillämpa de nuvarande bestämmelserna om straffmätning och påföljdsval i brottsbalken.

Tingsrätten anser således att det, mot bakgrund av de nuvarande reglerna om straffmätning och påföljdsval, inte bör införas en möjlighet för åklagaren att binda domstolen i fråga om strafflindring för den som lämnar uppgifter av betydelse för utredningen av någon annans brott.

Vidare anser tingsrätten att det kan finnas skäl att överväga om inte åklagaren i stället för ett förslag till påföljd skulle lämna ett förslag till strafflindring angiven i procent eller liknande. Tingsrätten delar således den uppfattning som framförts i fokusgruppsintervjuer.

Tilltrosbestämmelserna

Tingsrätten har inget att invända mot utredningens förslag om upphävande av de aktuella bestämmelserna.

Yttrandet har beslutats av lagmannen Nina Stubbe. I handläggningen av ärendet har även chefsrådmannen Stefan Jansson deltagit. Föredragande har varit tingsfiskalen Staffan Ekdahl.

Nina Stubbe

Staffan Ekdahl